

DISCUSSIE

Naam:	Nick van Eekeren	Naam:	Mark de Beer
Organisatie:	Louis Bolk Instituut	Organisatie:	Limagrain
Functie:	senior onderzoeker	Functie:	productmanager

Onderzoek van het Louis Bolk Instituut pleit voor oude grasmata

Herinzaai in kwader daglicht

Wat veel melkveehouders zien als de normaalste zaak van de wereld, blijkt helemaal niet zo vanzelfsprekend. Een jonge grasmata levert niet per definitie een hogere opbrengst, stelt het Louis Bolk Instituut. Nick van Eekeren discussieert erover met Mark de Beer.

tekst **Tijmen van Zessen**

Oud grasland levert even hoge of zelfs hogere opbrengsten in vergelijking met nieuw grasland. De zin waarmee het Louis Bolk Instituut zijn persbericht in december opende, verraste menig melkveehouder.

Het onderzoek op een tiental melkveebedrijven in Groningen en Friesland is op z'n minst controversieel te noemen. Elk jaar gaan er duizenden hectares grasland op de kop om zo met een nieuwe grasmata hogere opbrengsten te genereren. Is dat dan allemaal weggegooid geld? Nick van Eekeren, senior onderzoeker bij het Louis Bolk Instituut, gaat erover in discussie met Mark de Beer, productmanager Veehouderij bij graszaadveredelaar Limagrain.

Gras als bodemverbeteraar

Het project 'Goud van Oud Grasland' is een onderzoek waarin het Louis Bolk Instituut samenwerkt met Van Hall Larenstein en Projecten LTO Noord. Het vergeleek in 2014 de opbrengsten van oud grasland (ouder dan twintig jaar) met die van jong grasland (jonger dan tien jaar). Zowel met als zonder bemesting produceerde de oude graszode het meest: bij 300 kilo stikstof kwam oud grasland uit op 15,9 ton droge stof per hectare, op de jonge zoden was dat 15,6 ton droge stof per hectare. Zonder stikstofbemesting pakte het voordeel voor het oude grasland groter uit: 10,2 ton versus 9,4 ton droge stof per hectare.

Nick van Eekeren:
'Op zand moet je niet elke vijf jaar de grasmata scheuren'

Mark de Beer snapt dat melkveehouders zich bij deze uitkomsten achter de oren zullen krabben. 'In de praktijk is de bevinding dat graslandvernieuwing leidt tot meer grasopbrengst. Met Limagrain hebben we bij De Schothorst proeven gedaan waaruit dat ook blijkt. Gemiddeld kwam nieuw grasland daar in het eerste jaar na herinzaai uit op een drie ton hogere drogestofopbrengst per hectare.'

De Beer kan zich goed voorstellen dat boeren in verwarring raken met onderzoeksresultaten die elkaar tegenspreken. Nick van Eekeren erkent dat de resultaten prikkelend zijn, maar ook dat hij en zijn collega-onderzoekers net zo goed verrast waren door de uitkomsten. Toch heeft hij er een verklaring voor. 'De hoge bodemkwaliteit van een oude grasmata is de belangrijkste uitleg bij dit resultaat. Blijvend grasland is de beste bodemverbeteraar. Je kunt in drieënhalve jaar tijd met een graszode evenveel organische stof opbouwen als met vierhonderd kuub drijfmest.'

Een goede bodemkwaliteit met veel or-

ganische stof heeft volgens Van Eekeren een hoger stikstofleverend vermogen (NLV). Hier profiteren oudere grasmatten van en dat leidde in het onderzoek tot het opmerkelijke resultaat.

Geen dogma tegen herinzaai

Het effect van de grondsoort is een belangrijke kanttekening bij de resultaten. De percelen liggen op zeelei en deze grond heeft doorgaans een hoog stikstofleverend vermogen. Op zand zou de proef zeker anders uitpakken, daar haal je op een oude zode geen dertien ton gras van een hectare, stelt De Beer.

Van Eekeren is dat gedeeltelijk met hem eens. 'Op een kleibodem is het makkelijker om de botanische samenstelling van de grasmatt op peil te houden. Goede grassoorten handhaven zich op een kleibodem eenvoudiger dan op een zandgrond.' Tegelijkertijd moet een veehouder op zandgrond extra terughoudend zijn met het scheuren van zijn grasmatt. Juist op zand is het opbouwen van organische stof volgens Van Eekeren van groot belang. 'We moeten ervan af om op zandgrond elke vijf jaar de grasmatt te scheuren. Met de huidige bemestingsnormen wordt de bodemkwaliteit alleen maar belangrijker. De bemestingsnormen zijn gebaseerd op een NLV-klasse van 150. De meeste zandgronden leveren door mineralisatie van organische stof nog geen 150 kilo stikstof per hectare. Dat betekent dus dat boeren op zand bij aanvang van het seizoen al op verlies staan.'

Van Eekeren wil met zijn betoog niet zeggen dat hij wars is van herinzaai. 'Ik ben niet dogmatisch tegen graslandvernieuwing. Als het moet, dan moet het. Maar als je gras inzaait, zaai dan wel de beste rassen, zodat je daarmee de teruggang in organische stof opvangt.' Volgens de onderzoeker is een grasmatt met minder dan zestig tot zeventig procent goede grassen (onder andere Engels raaigras en timothee) geschikt voor herinzaai.

Alternatief voor scheuren

Mark de Beer is een pleitbezorger van een tussenvorm tussen scheuren of intact laten van grasland. 'Doorzaaien is een goed alternatief voor percelen waar nog vijftig tot tachtig procent goede grassen staan. Het is een truc om de bodem met rust te laten en evengoed te profiteren van de beste genetica. Die middenweg vergeten we in Nederland wel eens. En het kan ook in een dode mat, graslandvernieuwing betekent niet per se grasland scheuren.'

De Beer is voor een veredelaar opvallend kritisch op het scheuren van grasland. 'Herinzaai kost geld dat je wel moet terugverdienen. Kies daar pas voor als het echt nodig is. Uiteraard zijn wij als kweker bezig om de beste rassen te veredelen, maar we houden veehouders voor om zich eerst te richten op hun vaardigheden als teler. Dus niet te zwaar maaien, tijdig onkruid bestrijden en geduld hebben met de bodem. Ga er pas op als de draagkracht het toelaat.'

Cijfers voor wortelmassa

Het Louis Bolk Instituut heeft van het onderzoek nog niet alle resultaten geanalyseerd. Er wordt nog gewerkt aan de analyses van de voederwaarde. Het onderzoek dat Limagrain op De Schothorst liet uitvoeren, richtte zich ook op de kwaliteit van het gras. Vergeleken met het Nederlands gemiddelde kwamen de nieuwste rassen tot hogere voederwaarden. Uit de voederproeven met dit gras bleek de gemiddelde koe op De Schothorst dagelijks 1,4 kilo meer melk te produceren. 'Opbrengst is belangrijk,

Mark de Beer:
'Herinzaai
verhoogt de
drogestofopbrengst'

maar de kwaliteit van het ruwvoer is nog belangrijker. Die is bepalend voor de melkproductie', benadrukt De Beer.

Volgens Van Eekeren komt de hogere voederwaarde voor een deel uit genetica, maar voor een deel ook uit extra mineralisatie uit de bodem. 'Met het scheuren van grasland breng je zuurstof in de bodem en dat zorgt voor extra mineralisatie van organische stof. Die mineralisatie levert stikstof voor het gras, maar kost ook organische stof.'

Hoe groot deze bijdrage door mineralisatie is, durft Van Eekeren niet te zeggen. Wel heeft hij een tip voor Limagrain. 'Ik weet dat er cijfers zijn over beworteling van grasrassen. Waarom gebruiken jullie die niet als verkoopargument? Je kunt de opbouw van organische stof versnellen door rassen Engels raaigras te zaaien die goede bovengrondse productie en voederwaarde combineren met een goed wortelstelsel. Een hogere aanvoer van organische stof via een ras met een betere beworteling heeft hetzelfde effect als jaarlijks 20 kuub drijfmest toedienen.' |

